

ข้อกำหนด
เกี่ยวกับการดำเนินคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญา
ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

พ.ศ. ๒๕๕๓

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒ ประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ออกข้อกำหนดเกี่ยวกับการดำเนินคดีเพื่อใช้บังคับในศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อกำหนดนี้เรียกว่า “ข้อกำหนดเกี่ยวกับการดำเนินคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๓”

ข้อ ๒ ข้อกำหนดนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

หมวด ๑

บททั่วไป

ส่วนที่ ๑

บทเบ็ดเสร็จทั่วไป

ข้อ ๓ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลอาจมีคำสั่งให้คู่ความที่ดำเนินกระบวนการพิจารณาไม่ถูกต้องดำเนินกระบวนการพิจารณาให้ถูกต้องได้ภายในระยะเวลาและเงื่อนไขที่ศาลเห็นสมควร กำหนด เว้นแต่ข้อที่ไม่ถูกต้องนั้นจะเกิดจากความจงใจหรือละเลยเพิกเฉยของคู่ความฝ่ายนั้น และทำให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งเสียเปรียบ

ส่วนที่ ๒

การเลือกองค์คณะผู้พิพากษาและผู้พิพากษาเจ้าของสำนวน

ข้อ ๔ เมื่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเลือกองค์คณะผู้พิพากษามาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ แล้วให้ประธานศาลฎีกาประกาศรายชื่อองค์คณะผู้พิพากษาไว้ที่ศาลฎีกาภายในกำหนด ๕ วัน นับแต่วันประชุมใหญ่ เพื่อให้คู่ความทราบและมีโอกาสคัดค้านผู้พิพากษาคณใดที่ได้รับการเลือกเป็นผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาคณนั้น

ข้อ ๕ การเลือกผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนขององค์คณะผู้พิพากษามาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้ทำโดยวิธีลงคะแนนลับ หากคะแนนเท่ากันก็ให้ลงคะแนนลับเลือกเฉพาะผู้ที่มีคะแนนเท่ากันจนกว่าจะได้ผู้ที่มีคะแนนสูงสุดแต่เพียงผู้เดียว

ข้อ ๖ ให้ผู้พิพากษาประจำแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา ที่ประธานศาลฎีกาแต่งตั้งตามมาตรา ๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ อย่างน้อยสามคน มีอำนาจออกคำสั่งใด ๆ ให้เป็นไปตามมาตรา ๘ วรรคสอง ดังกล่าว

ข้อ ๗ กรณีที่มีเหตุใดเหตุหนึ่งตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนหรือองค์คณะผู้พิพากษาคณใดคณหนึ่งรายงานให้ประธานศาลฎีกาทราบโดยเร็ว

หมวด ๒

การดำเนินคดีอาญา

ส่วนที่ ๑

การรับฟ้อง การนั่งพิจารณา

ข้อ ๘ ฟ้องต้องทำเป็นหนังสือมีข้อความตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๘ และต้องมีข้อความเป็นการกล่าวหาเกี่ยวกับเรื่องการร้ายรอยผิดปกติ การกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น และต้องระบุพฤติการณ์ที่กล่าวหาว่ากระทำความผิดพร้อมทั้งชี้ช่องพยานหลักฐานให้ชัดเจนพอที่จะดำเนินกระบวนการพิจารณาได้สวนข้อเท็จจริงต่อไปได้

หากโจทก์นำตัวจำเลยมาศาลในวันฟ้อง ให้ผู้พิพากษาประจำแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกาเป็นผู้พิจารณาในการขังหรือปล่อยตัวจำเลยชั่วคราว หากไม่ได้นำตัวจำเลยมาศาลให้โจทก์ระบุที่อยู่จริงของจำเลยมาในฟ้อง

ข้อ ๙ ในชั้นพิจารณาดำจำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้อง ศาลอาจเรียกพยานหลักฐานมาทำการได้สวนต่อไปได้ จนกว่าจะพอใจว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริง

ข้อ ๑๐ ศาลมีอำนาจพิจารณาและได้สวนพยานหลักฐานลับหลังจำเลยได้

ข้อ ๑๑ เมื่อมีการพิจารณาเป็นการลับ บุคคลเหล่านี้มีสิทธิอยู่ในห้องพิจารณาได้

คือ

- (๑) โจทก์
- (๒) จำเลยและผู้ควบคุมตัวจำเลย
- (๓) ทนายความ
- (๔) พยานและบุคคลที่ได้รับอนุญาตจากศาล

ส่วนที่ ๒

การตรวจและได้สวนพยานหลักฐาน

ข้อ ๑๒ เพื่อประโยชน์ในการตรวจพยานหลักฐาน หากพยานเอกสารหรือพยานวัตถุใดอยู่ในความครอบครองของบุคคลภายนอก ให้คู่ความที่ประสงค์จะอ้างอิงขอให้ศาลมีคำสั่งเรียกพยานหลักฐานดังกล่าวมาจากผู้ที่ครอบครอง โดยยื่นคำขอต่อศาลพร้อมกับการยื่นบัญชีระบุพยานเพื่อให้ได้พยานหลักฐานนั้นมาก่อนวันตรวจพยานหลักฐานหรือวันที่ศาลกำหนด

ข้อ ๑๓ ศาลอาจรับฟังข้อมูลที่บันทึกโดยเครื่องคอมพิวเตอร์หรือเครื่องประมวลผลโดยเครื่องคอมพิวเตอร์เป็นพยานหลักฐานในคดีได้ หาก

(๑) การบันทึกข้อมูลโดยเครื่องคอมพิวเตอร์หรือการประมวลผลโดยเครื่องคอมพิวเตอร์เป็นการกระทำตามปกติในการประกอบกิจการของผู้ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์และ

(๒) การบันทึกและการประมวลผลข้อมูลเกิดจากการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ปฏิบัติงานตามขั้นตอนการทำงานของเครื่องคอมพิวเตอร์อย่างถูกต้อง และแม้หากมีกรณิการทำงานของเครื่องคอมพิวเตอร์ขัดข้องก็ไม่กระทบถึงความถูกต้องของข้อมูลนั้น

การกระทำตามปกติของผู้ใช้ตาม (๑) และความถูกต้องของการบันทึกและประมวลผลข้อมูลตาม (๒) ต้องมีคำรับรองของบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือการดำเนินการนั้น

ข้อ ๑๔ คู่ความที่ประสงค์จะเสนอข้อมูลที่บันทึกโดยเครื่องคอมพิวเตอร์หรือประมวลผลโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ จะต้องระบุข้อมูลที่ประสงค์จะอ้างอิงในบัญชีระบุพยานที่ยื่นต่อศาลพร้อมกับยื่นคำแถลงแสดงความจำนงเช่นนั้น และคำรับรองของบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือดำเนินการตามข้อ ๑๓ วรรคสอง กับสำเนาสื่อที่บันทึกข้อมูลนั้น ไว้จำนวนที่เพียงพอ เว้นแต่

(๑) สื่อที่บันทึกข้อมูลนั้นอยู่ในความครอบครองของคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งหรือของบุคคลภายนอก ให้คู่ความฝ่ายที่อ้างอิงข้อมูลยื่นคำขอ โดยทำเป็นคำร้องต่อศาลขออนุญาตจัดส่งคำรับรองตามข้อ ๑๓ วรรคสอง และสำเนาสื่อที่บันทึกข้อมูล และขอให้ศาลมีคำสั่งเรียกสื่อที่บันทึกข้อมูลนั้นมาจากผู้ครอบครอง โดยให้คู่ความฝ่ายที่อ้างนั้นมีหน้าที่ติดตามเพื่อให้ได้สื่อที่บันทึกข้อมูลนั้นมาแสดงต่อศาลในวันตรวจพยานหลักฐานหรือในวันอื่นตามที่ศาลกำหนด

(๒) ถ้าการทำสำเนาสื่อที่บันทึกข้อมูลนั้น จะทำให้กระบวนการพิจารณาค่าเข้า ให้คู่ความฝ่ายที่อ้างอิงข้อมูลยื่นคำขอ โดยทำเป็นคำร้องต่อศาล ขออนุญาตจัดส่งสำเนาสื่อที่บันทึกข้อมูล และขอนำสื่อที่บันทึกข้อมูลนั้นมาแสดงต่อศาลในวันไต่สวนหรือวันที่ศาลกำหนด

ถ้าคู่ความฝ่ายที่อ้างอิงไม่สามารถนำสื่อที่บันทึกข้อมูลนั้นมาแสดงต่อศาลได้ ภายในเวลา ตามวรรคหนึ่ง ศาลจะกำหนดให้ทำการตรวจข้อมูลดังกล่าว ณ สถานที่ เวลา และภายใน เงื่อนไขตามที่ศาลเห็นสมควรแล้วแต่สภาพข้อมูลนั้นก็ได้อีก

ถ้าคู่ความที่ประสงค์จะอ้างอิงข้อมูลที่บันทึกโดยเครื่องคอมพิวเตอร์หรือประมวลผล โดยเครื่องคอมพิวเตอร์มิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามความในวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ห้ามมิให้ศาล รับฟังข้อมูลนั้นเป็นพยานหลักฐาน แต่ถ้าศาลเห็นว่าเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมจะรับฟังข้อมูล เช่นว่านั้นเป็นพยานหลักฐานประกอบพยานหลักฐานอื่นด้วยก็ได้

ข้อ ๑๕ ความฝ่ายที่ถูกรื้ออีกฝ่ายหนึ่งอ้างอิงข้อมูลที่บันทึกโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือประมวลผลโดยเครื่องคอมพิวเตอร์มาเป็นพยานหลักฐานยันคน อาจยื่นคำแถลงต่อศาลก่อน การไต่สวนเกี่ยวกับข้อมูลนั้นเสร็จ คัดค้านการอ้างอิงข้อมูลนั้น โดยเหตุที่ว่าข้อมูลดังกล่าวไม่เข้า เงื่อนไขของการรับฟังตามข้อ ๑๓ หรือสื่อที่บันทึกข้อมูลนั้นปลอม หรือสำเนาสื่อที่บันทึกข้อมูล นั้นไม่ถูกต้องทั้งหมดหรือแต่บางส่วน เว้นแต่จะแสดงให้เห็นที่พอใจแก่ศาลว่ามีเหตุอันสมควรที่ ไม่อาจทราบเหตุแห่งการคัดค้านได้ก่อนเวลาดังกล่าว คู่ความฝ่ายนั้นอาจยื่นคำร้องขออนุญาต คัดค้านการอ้างอิงข้อมูลหรือสื่อสำเนาที่บันทึกข้อมูลเช่นว่านั้นต่อศาลไม่ว่าเวลาใด ๆ ก่อนพิพากษา คติ และถ้าศาลเห็นว่าคู่ความฝ่ายนั้นไม่อาจยกข้อคัดค้านได้ก่อนหน้านั้นและคำร้องนั้นมีเหตุผล ฟังได้ ก็ให้ศาลอนุญาตตามคำร้อง ในกรณีที่มีการคัดค้านดังว่ามานี้ ให้นำมาตรา ๑๒๖ แห่งประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับ โดยอนุโลม

ถ้าคู่ความซึ่งประสงค์จะคัดค้านไม่คัดค้านการอ้างอิงข้อมูลดังกล่าวเสียก่อนการไต่สวน เกี่ยวกับข้อมูลนั้นเสร็จ หรือศาลไม่อนุญาตให้คัดค้านในภายหลัง ห้ามมิให้คู่ความนั้นคัดค้านการ อ้างอิงข้อมูลนั้นเป็นพยานหลักฐาน แต่ไม่ตัดอำนาจของศาลในการไต่สวนและชี้ขาดในเรื่อง เงื่อนไขของการรับฟังข้อมูลนั้นตามข้อ ๑๓ หรือในเรื่องความแท้จริงหรือถูกต้องของสื่อหรือ สำเนาสื่อที่บันทึกข้อมูลเช่นว่านั้นในเมื่อศาลเห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

ข้อ ๑๖ ให้นำข้อกำหนดข้อ ๑๒ ถึงข้อ ๑๕ มาใช้บังคับแก่การรับฟังข้อมูลที่บันทึก ไว้ในหรือ ได้มาจากไมโครฟิล์ม สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่น โดยอนุโลม

ข้อ ๑๗ ในวันตรวจพยานหลักฐาน หากคู่ความโต้แย้งพยานหลักฐานใด ให้ศาล หมายพยานหลักฐานนั้นไว้แล้วจดบันทึกไว้เพื่อดำเนินการไต่สวนพยานหลักฐานนั้นต่อไป หาก

คู่ความประสงค์จะได้แย้งพยานหลักฐานใดในภายหลัง คู่ความฝ่ายนั้นจะต้องยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องก่อนศาลมีคำพิพากษาแสดงถึงเหตุอันสมควรที่ไม่อาจโต้แย้งพยานหลักฐานนั้นได้ในวันตรวจสอบพยานหลักฐานเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลอาจอนุญาตให้มีการโต้สวนพยานหลักฐานนั้นเพิ่มเติมได้

ข้อ ๑๘ ในการโต้สวนพยานบุคคล ให้ศาลแจ้งให้พยานทราบประเด็นและข้อเท็จจริงที่จะทำการโต้สวน แล้วให้พยานเบิกความในข้อนั้นด้วยตนเองหรือตอบคำถามศาล แล้วจึงให้โจทก์จำเลยถามพยานเพิ่มเติม โดยให้คู่ความฝ่ายที่อ้างพยานดังกล่าวเป็นผู้ถามก่อน

การถามพยานของคู่ความตามวรรคหนึ่งจะใช้คำถามนำก็ได้

หลังจากคู่ความถามพยานตามวรรคหนึ่งแล้ว ห้ามมิให้คู่ความฝ่ายใดถามพยานอีก เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาล

ข้อ ๑๙ ระหว่างการนั่งพิจารณาของศาล ให้บันทึกการพิจารณาโดยใช้เครื่องมือบันทึกเสียงและเครื่องมือบันทึกภาพและเสียงทุกคดี นอกจากนี้ให้ศาลบันทึกรายงานกระบวนการพิจารณารวมไว้ในสำนวนด้วย

เมื่อคู่ความร้องขอและมีเหตุอันสมควร องค์กรพิพากษาอาจอนุญาตให้คัดคำเบิกความพยานและรายงานกระบวนการพิจารณาของศาลได้โดยกำหนดวิธีการและเงื่อนไขตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๒๐ เมื่อคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายมีคำขอ และองค์กรพิพากษาเห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม องค์กรพิพากษาอาจอนุญาตให้ทำการโต้สวนพยานบุคคลที่อยู่นอกศาลโดยระบบการประชุมทางจอภาพ (VIDEO CONFERENCE) ได้ โดยให้ผู้ขอเป็นผู้ดำเนินการเพื่อจัดให้มีการโต้สวน โดยระบบดังกล่าวและเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการนี้ทั้งหมด

การโต้สวนพยานตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าพยานเบิกความในห้องพิจารณาของศาล

ข้อ ๒๑ ให้คู่ความฝ่ายที่ยื่นคำคู่ความหรือบัญชีระบุพยานจัดทำสำเนาขึ้นต่อศาล ในจำนวนที่เพียงพอสำหรับองค์กรพิพากษาและคู่ความทุกฝ่าย

ข้อ ๒๒ ถ้าอัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. รวมทั้งบุคคลใดที่จะเกี่ยวข้องในคดีเกรงว่าพยานหลักฐานซึ่งอาจต้องอ้างอิงในภายหน้าจะสูญหายหรือยากแก่การนำมาโต้สวน

ในภายหลัง บุคคลดังกล่าวอาจยื่นคำขอต่อศาล โดยทำเป็นคำร้องให้ศาลมีคำสั่งให้ไต่สวนพยานหลักฐาน นั้นไว้ทันที

เมื่อศาลได้รับคำขอเช่นว่านี้ ให้ศาลหมายเรียกผู้ขอและคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งหรือ บุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องมายังศาล และให้ผู้พิพากษาประจำแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมืองในศาลฎีกาเป็นผู้พิจารณาคำขอตามที่เห็นสมควร หากมีคำสั่งอนุญาตตามคำขอดังกล่าว ให้มีอำนาจไต่สวนพยานโดยให้นำพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ และข้อกำหนดนี้มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๓

การดำเนินคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

ข้อ ๒๓ คำร้องขอให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินนั้น นอกจากจะต้อง ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับข้อกล่าวหาและพฤติการณ์ที่แสดงให้เห็นว่าผู้ถูกกล่าวหา ร่ำรวยผิดปกติหรือ มีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติแล้ว จะต้องระบุรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ขอให้ตกเป็นของแผ่นดิน สถานที่ตั้ง ชื่อ และที่อยู่ผู้ครอบครองหรือมีชื่อเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในขณะยื่นคำร้องด้วย

ข้อ ๒๔ เมื่อศาลได้รับคำร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ให้ประกาศคำร้อง ดังกล่าว ณ ที่ทำการศาลฎีกา ศาลจังหวัดแห่งท้องที่ที่ทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่ และประกาศในหนังสือพิมพ์ ที่มีจำหน่ายแพร่หลายทั่วไปอย่างน้อยสามวันติดต่อกัน นอกจากนี้ผู้ครอบครองหรือมีชื่อเป็น เจ้าของ กรรมสิทธิ์ทรัพย์สินดังกล่าวมิใช่ผู้ถูกกล่าวหา ให้ส่งสำเนาประกาศดังกล่าวแก่บุคคลดังกล่าวด้วย

ข้อ ๒๕ คำคัดค้านให้ทำเป็นหนังสือยื่นต่อศาล โดยระบุเหตุแห่งการคัดค้านมา โดยละเอียดและให้ศาลส่งสำเนาคำคัดค้านให้แก่คู่ความทุกฝ่าย

ข้อ ๒๖ ให้องค์คณะผู้พิพากษาไต่สวนพยานหลักฐานของผู้ถูกกล่าวหาและคำคัดค้าน ของบุคคลภายนอกถ้าหากมีก่อน แล้วจึงไต่สวนพยานหลักฐานของผู้ร้อง เว้นแต่จะเห็นสมควร เป็นประการอื่น

ข้อ ๒๗ ถ้าผู้ถูกกล่าวหาพิสูจน์ได้ว่าทรัพย์สินที่ร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดิน มิได้เกิดจากการร่ำรวยผิดปกติ หรือมิได้เป็นทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นผิดปกติ ให้ศาลสั่งยกคำร้อง โดยไม่ต้องวินิจฉัยคำคัดค้านของบุคคลภายนอก

ข้อ ๒๘ ให้นำความในหมวด ๒ ส่วนที่ ๒ มาใช้บังคับในหมวดนี้ด้วยโดยอนุโลม

หมวด ๔

การดำเนินคดีต่อกรรมการ ป.ป.ช.

ข้อ ๒๙ เมื่อองค์คณะผู้พิพากษาแต่งตั้งกรรมการไต่สวนตามมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒ แล้วให้แจ้งรายชื่อกรรมการไต่สวนไปยังประธานวุฒิสภาภายใน ๗ วันนับแต่วันแต่งตั้ง และให้ประกาศรายชื่อคณะกรรมการไต่สวนไว้ที่ศาลฎีกาด้วย

ข้อ ๓๐ ให้แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกาแจ้งรายชื่อคณะกรรมการไต่สวนไปยังคณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งทุกคน และดำเนินการให้มีการประชุมคณะกรรมการไต่สวนเพื่อพิจารณาคำร้องขอของประธานวุฒิสภาโดยเร็ว

ข้อ ๓๑ การประชุมกรรมการไต่สวนครั้งแรก ให้กรรมการไต่สวนลงมติเลือกกรรมการคนใดคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการไต่สวนคดีนั้น ๆ หากลงมติแล้วมีผู้ได้คะแนนเท่ากัน ให้ลงมติเฉพาะผู้ที่มีคะแนนเท่ากันจนกว่าจะได้ผู้ที่มีคะแนนสูงสุด

ข้อ ๓๒ กรรมการไต่สวน อาจถูกคัดค้านในเหตุดังต่อไปนี้

- (๑) รู้เห็นเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับเรื่องที่กล่าวหามาก่อน
- (๒) มีส่วนได้เสียเรื่องที่กล่าวหา
- (๓) มีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ถูกกล่าวหา
- (๔) เป็นคู่สมรส บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือพี่น้องร่วมบิดามารดาหรือร่วมบิดาหรือมารดากับผู้ถูกกล่าวหา

(๕) มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดในฐานะญาติ หรือเป็นหุ้นส่วน หรือมีผลประโยชน์ร่วมกัน หรือขัดแย้งในทางธุรกิจกับผู้ถูกกล่าวหา

การคัดค้านให้ยื่นคำร้องคัดค้านเป็นหนังสือระบุเหตุผลและรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง
ต่อองค์คณะผู้พิพากษาภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ประกาศรายชื่อคณะกรรมการไต่สวนตามข้อ ๒๕

ในกรณีที่ปรากฏว่ามีการแต่งตั้งบุคคลตามวรรคหนึ่งเป็นกรรมการไต่สวน ให้
กรรมการผู้นั้นแจ้งต่อองค์คณะผู้พิพากษาโดยเร็ว ระหว่างนั้นห้ามมิให้กรรมการผู้นั้นยุ่งเกี่ยวกับ
การดำเนินการของคณะกรรมการไต่สวน

หากองค์คณะผู้พิพากษาเห็นว่ากรรมการไต่สวนผู้ใดอาจถูกคัดค้านได้ในเหตุตาม
วรรคหนึ่งหรือคำร้องคัดค้านมีเหตุอันสมควร ให้แต่งตั้งกรรมการไต่สวนใหม่แทนกรรมการไต่สวน
ผู้นั้น แต่ไม่มีผลกระทบต่อกรรมการไต่สวนผู้ใด ๆ ที่กรรมการไต่สวนผู้นั้นได้กระทำไปแล้ว เว้นแต่
จะเป็นการกระทำโดยทุจริต

ข้อ ๓๓ ให้คณะกรรมการไต่สวนแจ้งเป็นหนังสือให้กรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกกล่าวหา
ทราบข้อกล่าวหาและสั่งให้กรรมการ ป.ป.ช. ผู้นั้นแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส
และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะตามรายการ วิธีการ วันและเวลาที่คณะกรรมการไต่สวนกำหนด

การส่งคำสั่งให้กรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกกล่าวหา ให้ส่งโดยเจ้าพนักงานศาลหรือ
ส่งโดยวิธีอื่นตามที่คณะกรรมการไต่สวนกำหนด เพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาได้รับคำสั่งหรือถือว่าได้รับ
คำสั่งตามวิธีการที่ได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

ข้อ ๓๔ กรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกกล่าวหาต้องแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน
เป็นหนังสือและอาจชี้แจงด้วยวาจาโดยการตอบคำถามของคณะกรรมการไต่สวน หรือ โดยแถลงการณ์
ด้วยวาจาก็ได้

กรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกกล่าวหาไม่มีสิทธิขอให้คณะกรรมการไต่สวนทำการไต่สวน
พยานหลักฐานที่ตนเสนอได้ และคณะกรรมการไต่สวนมีอำนาจไต่สวนพยานหลักฐานดังกล่าว
ได้ตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๓๕ กรณีกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกกล่าวหา ได้รับคำสั่งหรือถือว่าได้รับคำสั่งตาม
ข้อ ๓๓ แล้ว ไม่แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือ ไม่มาให้คณะกรรมการไต่สวน
ดำเนินการไต่สวน โดยไม่มีเหตุอันสมควร คณะกรรมการไต่สวนอาจดำเนินการไต่สวน
พยานหลักฐานอื่นต่อไป หรือยุติการไต่สวนแล้วลงมติก็ได้

ข้อ ๓๖ กรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกกล่าวหา มีสิทธินำทนายความเข้าฟังในการชี้แจง
ข้อกล่าวหาหรือการให้ปากคำของตนต่อคณะกรรมการไต่สวนได้

การรับฟังคำชี้แจงของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกกล่าวหา หรือการสอบปากคำ
กรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกกล่าวหาหรือพยาน ต้องมีกรรมการไต่สวนอย่างน้อยห้าคนร่วมในการ
ดำเนินการ

ห้ามมิให้กรรมการไต่สวนทำหรือจัดให้ทำการใด ๆ ซึ่งเป็นการล่อลวงหรือขู่เข็ญ
หรือให้สัญญาแก่กรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกกล่าวหาหรือพยานเพื่อจูงใจให้เขาให้ถ้อยคำใด ๆ ในเรื่อง
ที่กล่าวหา

ข้อ ๓๗ รายงานการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการไต่สวนต้องประกอบด้วย
สาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อและตำแหน่งของผู้ถูกกล่าวหา
- (๒) เรื่องที่ถูกกล่าวหา
- (๓) ข้อกล่าวหาและสรุปข้อเท็จจริงที่ได้จากการไต่สวน
- (๔) เหตุผลในการวินิจฉัยทั้งปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย
- (๕) บทบัญญัติของกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิง
- (๖) สรุปความเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ถูกกล่าวหา

หมวด ๕

การบังคับคดี

ข้อ ๓๘ การบังคับคดีอาญาให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
การบังคับคดีแพ่งให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

ให้ผู้พิพากษาประจำแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกามี
อำนาจออกหมายหรือคำสั่งใด ๆ ตามที่เห็นสมควร เพื่อบังคับให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง
ของศาล

หมวด ๖
แบบพิมพ์

ข้อ ๓๕ ให้ใช้แบบพิมพ์ตามที่ประธานศาลฎีกากำหนด

หมวด ๗
คำฤชาธรรมเนียม

ข้อ ๔๐ การดำเนินการทางศาลตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
วิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๒ ของอัยการสูงสุดและคณะกรรมการ
ป.ป.ช. ตามมาตรา ๑๑ ให้ได้รับยกเว้นคำฤชาธรรมเนียมทั้งปวง

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๓

จร อำนวยวัฒนา

ประธานศาลฎีกา